

TARTU ÜLIKOOL
Pärnu kolledž
Sotsiaaltöö korralduse osakond

Mailis Tiirik

**OOTUSED MOBIILSELE NOORSOOTÖÖLE
PÄRNU LINNA NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: Valter Parve

Pärnu 2020

Soovitan suunata kaitsmisele

Valter Parve

/digiallkirjastatud/

Kaitsmisele lubatud

TÜ Pärnu kolledži programmijuht Anu Aunapuu

/digiallkirjastatud/

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Mailis Tiirik

/digiallkirjastatud/

SISUKORD

Sissejuhatus	4
1. Mobiilne noorsootöö	6
1.1. Noorsootöö ja mobiilse noorsootöö erinevus.....	6
1.2. Mobiilse noorsootöö taust maailmas ja Eestis	9
1.3. Mobiilse noorsootöö jagunemine	11
1.4. Mobiilne noorsootöö tänaval.....	14
2. Uurimus mobiilse noorsootöö ootuste kohta.....	17
2.1. Noorsootöö Pärnus	17
2.2. Uurimuse meetod ja valim	21
2.3. Uuringu tulemuste kokkuvõte	23
2.3.1. Noorte ootused mobiilsele noorsootööle.....	23
2.3.2. Noorsootöötajate ootused mobiilsele noorsootööle	25
2.3.3. Arutelu ja järeldused	28
2.3.4. Ettepanekud.....	31
Kokkuvõte	33
Viidatud allikad.....	36
Lisad.....	41
Lisa 1. Küsimused noortele.....	41
Lisa 2. Küsimused noorsootöötajatele	42
Lisa 3. Küsimused noorsoopolitseinikule	43
Summary	44

SISSEJUHATUS

Mobiilne noorsootöö on noorsootöö uusim lähenemine, mis annab võimaluse sellest osa saada ka nendel noortel, kes on kõrvale jäänud või sellest varasemalt pole huvitunud. Käesolevas töös toob autor välja peamised erinevused statsionaarse ja mobiilse noorsootöö vahel ning uurib, kuidas mobiilset noorsootööd Pärnu linnas tehakse ning mis on selle loodetavad tulemused.

Avatud noortekeskused ja statsionaarne noorsootöö pakuvad huvi noortele, kuid mitte kõigile. (Specht, 2012, lk 7). Huvi- ning ajapuuduse tõttu noorsootööst eemaldumine ja ilma jäämine võib viia noore tõrjutuseni, kes ei suuda hoida püsivat töökohta, on korduv õigusrikkuja, arenemata sotsiaalsete oskustega või muul põhjusel ühiskonnas eemale tõugatud. (Murakas *et al.*, 2018, lk 17). Mobiilse noorsootöö uuring on vajalik, et saada teada, kas mobiilne noorsootöö on Pärnu noortele oluline. Käesolev lõputöö otsib lahendust probleemile, mille sisuks on osa riskigruppi kuuluvate noorte kõrvalejäämine institutsionaalses vormis pakutavatest teenustest.

Noorsootöös tahetakse jõuda selleni, et noor algataks ise tegevusi, mitte ei laseks täiskasvanutel neid endale korraldada, kuid tänapäevases arvutikeskses maailmas võib noortel esineda raskusi leida motivatsiooni, et osaleda neile kasulikes ja harivates tegevustes (Tint, 2017, lk 89). Suurimad vaba aja veetmise mõjutegurid on suur koolikoormus ja sõprade roll. Paljud gümnaasiumiealised tunnistasid, et peale pikka koolipäeva ei taha nad enam midagi teha ning rohkem käidi huviringides ja -koolides nooremana, kui koolikoormus veel nii suur ei olnud. Teine suur mõjutusfaktor on sõbrad, kes määravad, millistes ringides ja tegevustes osaletakse ning mis on hetkel populaarne. (Aksen *et al.*, 2018, lk 41). Noortele pakutavate tegevuste vastu huvi tõstmiseks ja noortele võimaluse andmine noortekeskuse tegevustest ja muudest noortele suunatud programmidest ja huvitegevustest osa saamiseks tehakse mobiilset noorsootööd.

Töö eesmärgiks on selgitada välja erinevate Pärnu linna huvigruppide ootused mobiilsele noorsootööle. Peale tulemuste analüüsimist esitatakse saadud tulemused koos ettepanekutega mobiilse noorsootöö tõhusamaks muutmiseks Pärnu linnavalitsusele ning tehakse soovitusi Pärnumaa noorsootöö arengukava täiendamiseks.

Uurimisküsimused:

1. Millised on erinevate huvigruppide (noorte, noorsoopolitseiniku, noorsootöötajate) ootused mobiilsele noorsootööle?
2. Kuidas toimib noorsootöö Pärnus?
3. Millised sammud muudavad mobiilse noorsootöö tõhusamaks?

Töö läbiviimiseks tuleb täita järgnevad uurimisülesanded:

- noorsootöö ja mobiilse noorsootöö teemalise kirjandusega tutvumine,
- mobiilsest noorsootööst teoreetilise ülevaate koostamine,
- uurimuse planeerimine, välja töötamine ja läbi viimine,
- uurimusest saadud andmete analüüs,
- kokkuvõtte, ettepanekute tegemine Pärnu linnavalitsusele,
- analüüsitud vastuste põhjal soovitude tegemine noorsootöö arengukava täiendamiseks.

Töö koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis seletatakse lahti mobiilne noorsootöö, tuuakse välja erinevus statsionaarse noorsootööga, tutvustatakse mobiilse noorsootöö ajalugu ja ühte kõige levinumat mobiilse noorsootöö osa lähemalt. Töö empiirilises peatükis räägitakse noorsootöö olukorrast Pärnu linnas ning analüüsitakse intervjuude vastuseid, tehakse ettepanekuid mobiilse noorsootöö tõhusamaks muutmiseks ning tehakse soovitusi Pärnu linna noorsootöö arengukava täiendamiseks.

1. MOBIILNE NOORSOOTÖÖ

1.1. Noorsootöö ja mobiilse noorsootöö erinevus

Mobiilne noorsootöö on üks osa noorsootööst, mis toimib ennetuse ja leevendusena riskikäitumisega noorte tegevustele, pakkudes neile mõttestatud tegevust ning aidates neil arendada erinevaid oskuseid. Järgnevalt on välja toodud peamised erinevused traditsioonilise noorsootöö ja mobiilse noorsootöö vahel.

Tähtsaimateks laste õigusi reguleerivateks õigusaktideks on Eestis lastekaitseadus (2014) ning ÜRO lapse õiguste konventsioon (1996). Konventsiooniga ühinenud riigid peavad liikuma suunas, kus tunnustatakse, et kõigis maailma maades on lapsi, kes elavad eriti rasketes tingimustes ja et niisugused lapsed vajavad erilist tähelepanu. (Lapse õiguste konventsioon, 1996).

Noorsootöö seaduse (2010) § 4 järgi on noorsootöö noorele mitmekülgseks arenguks tingimuste loomine, mis võimaldab neil vaba tahte alusel tegeleda perekonna-, töö- ja tasemeharidusväliselt. Noorsootöö korraldamisel lähtutakse mitmest põhimõttest, näiteks noorsootööd tehakse noore jaoks ja koos noorega, mis tähendab seda, et noori kaasatakse neid puudutavatesse otsuste tegemistesse; teadmiste ja oskuste omandamiseks tingimuste loomisel lähtutakse eeskätt noorte huvidest ja vajadustest; noorsootöö põhineb noorte vabal tahtel ja nende osalusel ning toetab nende omaalgatust; noorsootööd tehakse lähtutakse võrdsest kohtlemisest, sallivusest ja partnerlusest. (Noorsootöö seadus, 2010). Noorsootöö on noorekeskne, mis tähendab, et seda tehakse mõeldes eelkõige noore vajadustele ja soovidele. Ka noortekeskuste ruumide kujundused ja majas tegutsevate inimesed ja nende tegevused põhinevad sellel, et noorel oleks turvaline ja et ta oleks ümbritsetud toetavatest inimestest. (Kõiv, 2016, lk 24).

Noorsootöö tähendab noortega koos töötamist, et neid arendada ja toetada paremate otsuste tegemiseni jõudmiseks. Hea ja kvaliteetne noorsootöö tähendab tugevat suhet

noorte ja noorsootõtaja vahel; abi vajava noore märkamine ja talle abi pakkumine; valmisolek paindlikkusele ja erinevate töömeetodite kasutamisele vastavalt noore vajadusele; noortele turvalise ja toetava keskkonna pakkumine; noorele iseseisva arengu võimaldamine; võrgustikutöö vajadusel suhtlus koolidega, sotsiaaltõtajatega ja vanematega. (Dunne, Ulicna, Murphy, & Golubeva, 2014, lk 7). Lisaks sotsiaal- ja haridusvaldkonnale on oluline, et noorte riskikäitumise ennetustegevusel on läbiviijateks ka noorsootöö ja noore võrgustik. Noorsootõtõl on noore jaoks palju pedagoogilisi ja ka sotsiaalseid funktsioone, mis aitavad noorel elus edasi minna. (Paabort, 2016, lk 17).

Noorsootõtõs on noorte arvamuse kuulamisel ülioluline osa, sest ilma noorte arvamusega ei saaks täiskasvanud pakkuda neile seda, mida tegelikult vaja on. Noortel võivad olla väga head ideed ja oskused ning kuulamata jättes jääb noore talent kasutamata. (Martinez, (Richards-Schuster, Teixeira, & Augsberger, 2018, lk 135). Kui noor ei saa osaleda otsuste tegemisel ja teda ei kuulata, pole noorsootõtõ tegemisel üldse mõtet (Gormally & Coburn, 2014, lk 873–874). Samuti on noorsootõtõs on oluline, et noorsootõtõtaja jõuaks iga noorega tegeleda. Kui noori on liiga palju ning aetakse taga numbreid ja proovitakse panna ainult „linnuk kirja“, siis kannatab selles eeskätt noor. (Tint, 2017, lk 89)

Noortele pakutavad võimalused veeta oma vaba aega on Eestis maapiirkonnas elavatele noortele raskendatud. Aastal 2017 läbi viidud noorte rahulolu noorsootõtõga uuringus (Murakas *et al.* 2018, lk 16) selgus, et peamised põhjused noorsootõtõst eemale jäämiseks on aja- ja huvipuudus, mis kehtib rohkem suuremate linnade kohta, kus on rohkem noortekeskuseid ja vaba aja veetmise võimalusi. Kahetsusväärset palju noori jääb noorsootõtõst kõrvale praktilisematel põhjustel, näiteks ebasobiva hinna, asukoha või transpordivõimaluste puudumise tõttu. Linnanoortest piiratumad võimalused on noortel, kes on pärit maapiirkondadest ning kellel on pikem teekond ja raskendatud transpordivõimalused noortekeskustesse ja huvikoolidesse jõudmisel. (Murakas *et al.*, 2018, lk 16–17)

Mobiilne noorsootõtõ on oma olemuselt avatud noorsootõtõst ja sotsiaaltõtõst põimitud lähenemine, mida rakendatakse noorte heaolu parendamise tõstmiseks. Mobiilse noorsootõtõ sihtgrupp on noored, kes on statsionaarsest noorsootõtõst ja muudest traditsioonilistest võimalustest eemaldunud või kes pole nendeni jõudnud. (Aksen *et al.*, 2018, lk 24) Mobiilne noorsootõtõ on hea võimalus riskinoorte sotsiaalsete probleemide

lahendamiseks ja ka sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks treeningutel, kogukondades, perekondlikul tasandil ja ka koolide kontekstis (Specht, 2010b, lk 113).

Mobiilse noorsootöö põhieesmärgiks on toetada noori, arendades nende sotsiaalseid oskusi ning ennetades korduvaid õigusrikkumisi (Johanson, 2012, lk 10). Mobiilne noorsootöö on seotud kindla piirkonna või sotsiaal-piirkonnaga ning keskendub noorte sotsiaalse tõrjutuse ärahoidmisele ja vähendamisele (Specht, 2010a, lk 56).

Mobiilne noorsootöö on osa noorsootööst, mis eeldab, et noorsootöötaja läheb ise noore juurde ja ta ei oota, et noor tuleb ise noortekeskusesse. Mobiilse noorsootöö tähtis osa on noore enda tahe mobiilsest noorsootööst osa võtta. Üks osa mobiilsest noorsootööst on väljaõppe saanud noorsootöötajate minek tänavale, märgates noori alustavad nad enda tutvustamisest ning seejärel leitakse sobiv teema, millest noored on valmis noorsootöötajatega rääkima. (Ristikivi, 2012, lk 7–8) Mobiilse noorsootöö koolituse läbinud noorsootöötajaid kutsutakse ka mobiilse noorsootöö rakendajateks (Vallsalu, 2013, lk 18).

Tänaval mobiilset noorsootööd tehes lähevad noorsootöötajad sinna, kus noored tavaliselt kogunevad. Samuti on oluline ka aeg – kogunetakse tavaliselt õhtupoolikul ning noorsootöötajad lähevad noorte kogunemiskohtadesse just sellisel ajal, millal võib kõige rohkem noori seal olla. (Reuting, 2010, lk 30) Tavaliselt suunab noorsootöötaja jutu sinna, et noor endast rohkem räägiks ning vajadusel saab noorsootöötaja anda nõu ja infot mingi murega tegelemisel ning kutsuda või suunata ka noortekeskusesse kas niisama vaba aega veetma või mingist huvitavast tegevusest või üritusest osa saama (Ristikivi, 2012, lk 7–8).

Noorsootöö seaduse (2010) § 3 on palju erinevaid mõisteid, mida kasutatakse autori lõputöös, näiteks noor – seitsme kuni kahekümne kuue aastane füüsiline isik; noorsootöö asutus – ministeeriumi hallatav riigiasutus, valla või linna ametiasutus, mille põhitegevuseks on noorsootöö korraldamine ehk noortekeskus.

Noorsootöö keskendub noortele rohkemate võimaluste pakkumisele noortekeskuses sees, kuhu noored lähevad vabatahtlikult. Mobiilne noorsootöö on mõeldud nendele noortele,

kes ise noortekeskusesse ei jõua ning see tähendab, et noorsootöötajad lähenevad noortele ise.

1.2. Mobiilse noorsootöö taust maailmas ja Eestis

Kuigi mobiilse noorsootööga alustati mujal maailmas juba 1970-ndatel, alustati Eestis sellega esmasel kujul 1990. aastate lõpul. Alles 2009. aastal hakati mobiilset noorsootööd Tallinnas läbi viima selliselt, nagu tehakse seda praegu. Mobiilne noorsootöö on maailmas üsna uus lähenemine noorsootööle. Järgnevas alapeatükis on välja toodud mobiilse noorsootöö arenemine maailmas ja ka Eestis.

Mobiilse noorsootööga alustati Hollandis ja Ameerikas, kuid lõplik, tänane kuju töötati välja Saksamaal 1970. aastal (Specht, 2012, lk 9). Mobiilne noorsootöö töötati välja tänu suurenenud kuritegevusele noorte seas ning noorte suure-kambalistele kogunemistele, sest statsionaarne noorsootöö ei suutnud selliste noortega kontakti luua ega nendeni jõuda (Johanson, 2016, lk 28).

1992. aastal pandi alus võrgustikul ISMO ehk rahvusvahelise mobiilse noorsootöö ühingule, mis toimib siiani. Ühingu peamine ülesanne oli ja on siiani mobiilse noorsootöö edendamine ja diskussioonide pidamine üle maailma ning tutvustada maailmale selle rakendamist. (Johanson, 2012, lk 10) Esimene rahvusvaheline sümposium ISMO juhtimisel mobiilse noorsootöö teemal leidis aset 1983. aastal Tuebingeni ülikoolis Saksamaal. Järgmised selleteemalised sümposiumid toimusid 1994. aastal Tšiilis ja 1995. aastal Šveitsis. Aastast 1996 hakkas ISMO tegutsema ka Ida-Euroopas. 1998. aastal toimus seitsmes rahvusvaheline sümposium Peterburis Venemaal, mille käigus mõisteti, et noorsootöö alal on väga puudulik väljaõpe noorsootöötajatel ning seda tuleks kõvasti arendada just endistes kommunistlikes riikides. (Specht, 2010a, lk 63)

Alates Peterburis toimunud sümposiumist korraldati Venemaal neid veel seitse, samuti ka Sofias, Budapestis, Bratislavas, Mikołajkis, Český Těšínis linnas, Žōtomōris ja ka Tallinnas. 2003. aastal toimus sümposium ka Keenias. Sümposiumite edukust näitab 2003. aastal Stuttgardis toimunud sümposium nimega „Reaching the Unreachable“, kus osales üle 300 inimese 39-st riigist. (Specht, 2010a, lk 64)

Vanemliku hoolitsuseta jäänud lastega kontaktloomist on Eestis praktiseeritud 1990. aastate lõpust, kuid tänu lastekaitse üldisele edenemisele jäi see üsna pea tagaplaanile. Vahepeal arenesid internetiteenused ja telefonid ning linnastumise tagajärjel hakkasid noored käima tihedamini kaubanduskeskustes vaba aja veetmise eesmärgil. Sellega kaasnes linnanoorde seas sihitu tegevus ehk sõpradega kaubanduskeskustest ja tänavatel otsese põhjusega kokkusaamised ning selliseid kokkusaamisi eelistati teha vanemate silma alt ja organiseeritud vaba aja tegevustest eemal. (Talur, 2015, lk 45)

Soov täiskasvanute silma alt ära olla ei pruugi tähendada, et noored tahavad tegeleda seaduserikkumistega või muude keelatud tegevustega. Noorte vajadus olla omaette ilma täiskasvanuteta tähendab pigem seda, et noored tahavad olla keskkonnas, kus neid ei jälgita, mille tõttu ei pea nad pidevalt jälgima oma käitumist ja sõnavalikut. (Aksen *et al.*, 2018, lk 46) Mõnel juhul kaasnesid selliste kogunemistega ka seaduserikkumised (suitsetamine, poevargused, laamendamine), mis hakkasid tõmbama politsei ja erinevate noortega töötavate valdkondade tähelepanu (Talur, 2015, lk 45). Peamised alaealiste poolt toime pandud kuritegude liigid on isikuvastased ja varavastased kuriteod, millest esimene moodustab 44% ning teine 40% kõikidest alaealiste kuritegudest (Surva & Tamm, 2019, lk 22).

Üheksakümnendate lõpus tehti mobiilsele noorsootööle sarnast tööd, mis väljendus peamiselt abi pakkumises vanemliku hoolitsuseta jäänud noorele, kes ei suutnud endale iseseivalt leida toetavat võrgustikku. Peale arenguid mobiili- ja internetiteenuste osas ja sealt tulenevaid noorte käitumisharjumuste muudatusi, said mobiilse noorsootöö peamiseks sihtgrupiks noored, keda organiseeritud tegevused ei huvita või pole kättesaadavad. (Talur, 2015, lk 46)

Eestis hakati tänapäevase kujuga mobiilse noorsootööga tegelema 2006. aastal, kui Tallinnas korraldati esimesed selleteemalised seminarid noortega töötavatele spetsialistidele (Johanson, 2011, lk 13). Esimesena Eestis hakati mobiilset noorsootööd tegema Tallinnas aastal 2009, Tartus hakati mobiilse kontaktnoorsootöö (MoKo) nimetuse all tegelema sellega 2012. aastal (Lukas, 2014, lk 10).

1990. aastal asutatud Aseman Lapset ehk eesti keeles Jaamalapsed on organisatsioon Soomes, mis on pühendunud laste ja noorukite tervisliku kasvu edendamisele ning noorte

ja täiskasvanute suhtluse arendamisele. Organisatsioon hõlmab aktiivset tegevuskeskkonna jälgimist, noortega seotud probleemide ennetamist ja vajadusel kiiret reageerimist ning koostööd oma ala spetsialistidega. (Toimintakertomus, 2018, lk 3)

Soomes on mobiilne noorsootöö väga edukas, mida näitavad ka arvud. Näiteks 2017. aasta jooksul kohtusid organisatsiooni liikmed üle 10 500 noorega, kellega loodi avalikus ruumis kontakt. Suurenes ka töötajate arv ning laienes piirkond, kus mobiilset noorsootööd tehakse. (Toimintakertomus, 2018, lk 4) Kokku on Soome mobiilse noorsootöö noorsootöötajad kohtunud 85 964 noorega, kellest 74 046 noorega kohtuti just avalikus ruumis: kohvikutes või muudes noorte kohtumispaikades (Toimintakertomus, 2018, lk 9).

Mobiilne noorsootöö Soomes on Eestiga väga sarnane: noortega saavutatakse avalikus ruumis kontakt ning pikema aja peale ka usalduslik suhe. Noorsootöötajad tegelevad noorte probleemidega ning annavad nõu. Kui noorsootöötaja enam noore probleemile lahendust ei suuda leida, suunatakse noor edasi vastavalt probleemi iseloomule spetsialisti juurde, kes tegeleb noorega edasi. (Toimintakertomus, 2018, lk 4)

Helsingis Kamppi linnaosas asuv noortele mõeldud kohvik on hea koht, kus noored saavad turvaliselt oma vaba aega veeta. Kohvikul on palju külastajaid, noored tervest linnast ja ka mujalt külastajad on selle hästi omaks võtnud. Organisatsiooni andmetel käis selles kohvikus 2017. aasta jooksul kokku 47 540 külastajat, mis teeb keskmiseks 147 noort ööpäevas. (Toimintakertomus, 2018, lk 12)

Kuigi Soome mobiilne noorsootöö oma olemuselt on Eestiga väga sarnane, on siiski ka mõned erinevused. Näiteks ei ole Eestis ekstra noortele vaba aja veetmiseks veel avatud kohvikuid, kuid selle eest on Eestis avatud noortekeskuseid.

1.3. Mobiilse noorsootöö jagunemine

Mobiilne noorsootöö seisneb selles, et kontakt saavutatakse noorega, mitte et noored lähevad täiskasvanu juurde. Mobiilset noorsootööd peab tegema stabiilselt ja soovitatavalt pidevalt sama inimene, et noortel oleks võimalus tekkida täiskasvanuga usalduslik suhe.

Mobiilse noorsootöö esimeseks osaks on vaatlemine ja kaardistus, teiseks on juhtumitöö ehk individuaalne nõustamine, kolmandaks osaks on grupitöö, neljandaks kogukonnatöö. Kõige keerulisemaks osaks peetakse kogukonnatööd, mis eeldab tugevat sotsiaalruumianalüüsi koostamist küsitluste, intervjuude ja vaatluste näol. (Lukas, 2014, lk 18) Mobiilse noorsootöö tunnuseks on see, et kõik neli eelnimetatud osad on omavahel tihedalt seotud ning toetavad teineteist (Specht, 2010a, lk 60).

Vaatluse puhul tuleb jälgida ja analüüsida noorte gruppe, mis linnapildis liiguvad. Keskendutakse sellele, kuidas omavahel suheldakse ja milliseid reegleid austatakse, samuti tuleks kaardistada ka kohad, kus noored käivad. (Johanson, 2012, lk 12) Juhtumitöö puhul on tegemist individuaalse nõustamisega, toetuse pakkumisega ja probleemide lahendamisel abi küsimisega noore poolt. Selles etapis tegeletakse otseselt noore murega ning otsitakse sellele lahendust, mis võib varieeruda noore väljaütlemisega, et ta tahaks oma probleemiga tegeleda kuni sellega, et noor küsib kindla mure puhul abi. (Reuting, 2010, lk 32)

Teismeliste puhul on eakaaslastega suhtlus noorsootöös väga oluline (Kivijärvi, Aaltonen & Välimäki, 2019, lk 8). Grupitöö on oluline noorega töötamisel, sest läbi grupitöö võivad noored leida teineteises ja ka iseendas peidetud omadusi, oskusi ja positiivseid külgi, mis võivad nende omavahelisi suhteid ja austust suurel määral mõjutada. Erinevaid koostöid ja tegevusi tehes arendatakse sotsiaalseid oskusi ning saadakse kogemusi grupis töötamiseks. Samuti on grupitöö hea viis saavutada noorega individuaalne kontakt, sest grupitöö puhul võib tekkida noorel küsimusi ja teemasid, millest omakorda võib areneda vestlus isiklikumatel teemadel. (Reuting, 2010, lk 30)

Kogukonnatöö seisneb noorega tegelemisel tema võrgustiku tähtsustamisel. On oluline, et noor saaks oma probleemidele ja muredele lahenduse leitud talle ohutus keskkonnas, mis tihti tähendab juba varasemalt seotud olevate võrgustikuliikmetega (näiteks politsei ja kool) tihedat koostööd tehes. (Reuting, 2010, lk 31)

Mobiilne noorsootöö jaguneb neljaks: otsiv noorsootöö, töö internetis, teistes piirkondades noorsootöö pakkumine ning noorsootöö teenuse tagamine noorte kogunemiskohtades (Johanson, 2016, lk 29). Kontaktnoorsootöö ehk otsiva noorsootöö eesmärgiks on saavutada noorega kontakt, mis areneb püsivaks usaldavaks suhteks.

Kontaktnoorsootöö sihtrühmaks on noored, kes veedavad oma vaba aega tihti näiteks bussijaamades, kaubanduskeskustes, parkides ja muudes avalikes kohtades (Johanson, 2016, lk 29–30). Otsiva noorsootööga alustati esmalt Tartus, kus lisaks igapäevastele kaardistustele leiti ka esimese kahe ja poole kuu jooksul noortega hea kontakt ja hakati tegelema ka juhtumitöödega (Lukas, 2014, lk 10).

Tänapäeval võimaldab digitaalne tehnoloogia interneti näol noortel ja ka täiskasvanutel läheneda üksteisele erinevatel põhjustel, näiteks info vahetuseks ja toetuse pakkumiseks (Kivijärvi *et al.*, 2019, lk 1). Kuigi noortele on internet oluline infoallikas, kasutavad täiskasvanud noored vanuses 19–26 seda veel rohkemgi (Allaste, Beilmann, & Tiidenberg, 2018, lk 123). Noorsootöö internetis keskendub kontakti loomisele noortega, kes veedavad aega internetis. Noorsootöötajad otsivad internetis noortega kontakti erinevatel suhtlusplatvormidel, näiteks Facebookis ja Instagramis. Peale kontakti saavutamist vestlevad noorsootöötajad noortega, pakuvad neile tuge ja vastavad noorte poolt postitatud või saadetud murekirjadele. (Johanson, 2016, lk 30) Internetis noorsootööd tehes on oluline, et seda tegev noorsootöötaja on kursis interneti viimaste trendidega ja hetke populaarseimate platvormidega, et ta oskaks noortega kontakti otsida ja vestelda (Tihane, 2010, lk 35).

Teistes piirkondades noorsootöö pakkumine tähendab seda, et noorsootöö viiakse linnast väljapoole nendesse piirkondadesse, kus järjepidevat noorsootööd ei tehta. Tavaliselt on noori ette teavitatud sellistest sündmustest ning need toimuvad avalikes kohtades, näiteks kultuurimajades ja koolides. Noorsootöötaja võtab kaasa erinevaid mängu ja vahendeid, et teha teemaõhtuid või veedetakse lihtsalt koos vaba aega. (Johanson, 2016, lk 31) Noorsootöö tagamine noorte kogunemiskohtades on pigem ühekordne lühiajaline sündmus, mis kutsub noori avastama noorsootöö erinevaid külgi ja tutvuma noortekeskustes pakutavate võimalustega. Vahe kontaktnoorsootööga seisneb selles, et üldiselt pidev kontakt noortega puudub ning on ühekordne, kui kontaktnoorsootöö põhineb pikaajalisemal usalduslikul suhtel noorsootöötaja ja noore vahel. Samas võib lühiajalises noorega kontaktis olemisest kujuneda välja ka pikem protsess, kui selgub, et noor vajab pikemaajalisemat kui ühekordset individuaalset nõustamist. (Johanson, 2016, lk 31)

Noortega töötamiseks neile mugavas atmosfääris tähendab muuhulgas veel seda, et ka keel peaks olema noorte jaoks arusaadav. See tähendab seda, et rohkem tähelepanu tuleb pöörata vene keele oskusega noorsootöötajatele, kes omakorda saaks läheneda venekeelsetele noortele. (Aksen *et al.*, 2018, lk 54)

Mobiilne noorsootöö jaguneb neljaks osaks ning neljaks erinevaks vormiks. Tähtis on see, et kõik osad oleksid omavahel seotud ja toetaksid üksteist, mis on ka mobiilse noorsootöö üks tunnustest.

1.4. Mobiilne noorsootöö tänaval

Üks osa mobiilsest noorsootööst, mis on ka kõige tihedamini praktiseeritud, on mobiilse noorsootöö tegemine tänaval, mis on järgnevas alapeatükis lahti seletatud.

Regulaarse tänaval mobiilse noorsootöö praktiseerimisel selgitab noorsootöötaja välja noore vajadused, pakub individuaalset toetust ning leiab koos noorega tema elukvaliteedi parendamiseks sobiva kogukonna, millest osa saada. Samuti on kontaktnoorsootöö juures oluline pidev tänaval toimuvaga kursis olemine, võrgustiku ja kontaktide hoidmine ning nende pidev värskendamine. (Ristikivi, 2012, lk 9)

Esimese kontakti loomine on mobiilses noorsootöös kõige olulisem, sest selle edukusest sõltub kontakti loodud isiku/isikutega edasine suhtlus. Vestluse teemad ja kiiruse otsustab noor, kellega noorsootöötaja suhtleb. Kui noor tunneb end turvaliselt ja usaldab vestluspartnerit, on tõenäoline, et vestluste teemad on tõsisemad ja isiklikumad. (Kübler, 2010, lk 23–24) Kontakti saavutamiseks on neli võimalust: otsene, pidev jälgimine, kaudne ja juhuslik (Johanson, 2012, lk 12).

Otsese kontakti puhul tuleb initsiatiiv noorsootöötajalt, kes läheneb ise noorele ning tutvustab end, andes teada oma kohaoleku põhjustest. Pideva jälgimise puhul on noorsootöötaja tagaplaanil ning jälgib grupisisesid suhteid. Kaudse kontakti puhul kasutab noorsootöötaja kontakti saavutamiseks juba noorsootöötajat teadvat noort, töötajat või muud isikut, kes on grupis või grupist väljaspool olev, kuid grupi poolt siiski tuntud ning aktsepteeritud. Peale esmast kontakti vahendaja lahkub. Juhusliku kontakti puhul ootab noorsootöötaja noortegrupi jälgimisel, et noored ise kontakti looksid. (Johanson, 2012, lk 12)

Oluline osa tänaval noortele lähenedes on vabatahtlikkus. Noorsootöötajad käituvad noorte seltskonnale lähenedes pigem nagu külalised – nad proovivad aru saada, kas noored on valmis neid seltskonda vastu võtma ja vestlust alustama. Kui noored ei soovi täiskasvanute tähelepanu ning tõrjuvad noorsootöötajad eemale, ei saa noorsootöötajad end peale suruda, vaid eemalduvad, sest vabatahtlikult noorsootöötajatega suhtlemine avalikus ruumis on tänaval noorsootööd tehes peamine tunnus. Samuti ka erinevate tegevuste puhul on peamine noorte nõusolek, neile peale suruda ühtegi tegevust ei saa ega tohi. (Reuting, 2010, lk 34)

Noortega on lihtsam saavutada kontakt ja jääda ka vestlema, kui noorsootöötaja on valmis kuulama lugusid ja vestlema ka näiteks narkootikumide ja alkoholi tarvitamisest, halvatest hinnetest, põhjusetu puudumistest ja muudest temadest, mida tavaliselt täiskasvanud tauniks. Mobiilse noorsootöö puhul aga aitab sellistel teemadel vestlus noorsootöötajal saavutada austuse ja usalduse noorega ning ta on alim noorsootöötajaga suhtlema. (Kübler, 2010, lk 25) Samal ajal saab noorsootöötaja noore ja ka teiste noorte kohta rohkem teada, arutledes raskuste üle, mis noorte eludes ette tulevad. Samuti saavad noorsootöötajad edaspidisteks käikudeks rohkem teadmisi, et aidata tulevaid abivajajaid paremini, olles juba abivajajate jaoks olulise infoga kursis. (Reuting, 2010, lk 30)

Kuigi vestluste teemad on noore valida ja otsustada, tuleb noorsootöötajal vajadusel ja sobival hetkel pakkuda või suunata noor abi saama (Kübler, 2010, lk 25). On tähtis, et noorsootöötaja peab meeles, et ta ei pea noortele loengut ning „näpu-viibutusega“ lähenemine noore halvale käitumisele ei ole sobiv lahendus. Selle asemel, et noortelt midagi nõuda või mingit ideed peale pressida, tuleb jätkuvalt meenutada, et mobiilne noorsootöö lähtub vabatahtlikkusest ning neile tuleks hoopis ideid pakkuda ja ettepanekuid teha, mitte sunniviisiliselt oma mõtetega neid kaasa sundima tulema. (Maikal, 2012, lk 40)

Vajadusel tuleb noorsootöötajal ka kehtestada piirid, mida ületada ei tohiks, sest vestlus peaks jääma viisakaks ning keskkond noorsootöötaja jaoks ohutuks (Kübler, 2010, lk 25). Tänaval mobiilset noorsootööd tehes ohutuse tagamiseks tuleks vältida järgmiseid olukordi: joobnute seltskonda sattumist, tundmatute inimestega suhtlemist pimedas ja eraldatud kohas, jälgida inimesi enda ümber ning mitte eksponeerida oma vara (Kangur, 2012, lk 43).

Mobiilne noorsootöö peaks noore jaoks kujunema nii, et kui täiskasvanu tuleb tema seltskonda, siis see ei ole selle tõttu, et neid sealt ära ajada või et noored oleksid lärmakad või tekitaksid segadust. Noorsootöötaja peaks tulema kuulamise eesmärgiga ja inimesena, kes näitab noorele erinevaid võimalusi ning kes oskab aidata, kui noor seda peaks tahtma või vajama. Noore küsimuste korral on noorsootöötaja inimene, kellel on vajalik informatsioon ja teadmised, et küsimused saaksid vastused. Noorsootöötaja tegeleb selle probleemiga, mis on noorel juba olemas, näiteks alkoholism, töötus, motivatsioonipuudus koolis käimisel, mitte selliste probleemidega, mida need probleemid omakorda juurde tekitavad. Selle asemel, et noore puudustele keskenduda, keskendutakse tugevustele, mis probleemi lahendusel abiks on. (Reuting, 2010, lk 30–34)

Mobiilne noorsootöö tänaval tähendab seda, et noorsootöötaja läheneb noorele ise ning astub esimese sammu kontakti jaoks. Edasised vestlused ja tegevuste kiirused otsustab noor, kellega kontakt loodi. Vajadusel saab noor küsida abi või nõu, millega noorsootöötaja edaspidi tegelema hakkab.

2. UURIMUS MOBIILSE NOORSOOTÖÖ OOTUSTE KOHTA

2.1. Noorsootöö Pärnus

Peale mobiilse noorsootöö on Pärnus veel teisi noortele mõeldud ennetusprogramme, mis arendavad nende sotsiaalseid oskusi, märkavad, tegelevad ja ennetavad hälbivat käitumist ja toovad noori tagasi tööturule ning suunavad haridusteed jätkama. Järgnevalt kirjeldatakse noorsootöö olukorda ja vajalikkust Pärnus.

Pärnumaa noorsootöö arengukavas aastatele 2015–2023 on välja toodud olulisemad väljakutsed, mis puudutavad noori (Pärnumaa noorsootöö arengukava 2015–2023, 2014, lk 11):

1. Noorte arvu langus ja kasvav väljaränne,
2. 16–24-aastaste seas kõrge töötus,
3. mitteõppivate ja mittetöötavate noorte kõrge arv,
4. kõrge suhtelise vaesuse määr,
5. probleemne tervisekäitumine, eriti noorte meeste riskikäitumine ja uimastite tarbimise kasvutrend.

Statistikaameti poolt 2019. aastal väljastatud kogumikus „Eesti piirkondlik areng. 2018. Noored Eestis“ on välja toodud, et 2018. aasta esimese jaanuari seisuga elas Eesti riigis kokku 1 319 133 inimest (Servinski, Kivilaid, & Tischler, 2019, lk 8). Nendest 7–26-aastaseid oli 276 800. (Servinski *et al.*, 2019, lk 15). Pärnu linnas elas 2018. aasta esimese jaanuari seisuga 50 403 inimest, nendest 10 731 olid noored vanuses 7–26 eluaastat (Telpt, 2019, lk 176). 2017. aasta lõpul oli terves Eestis 280 noortekeskust, mis tähendab ühte noortekeskust tuhande noore kohta (Tasuja, 2019, lk 76).

Peamised arendamist vajavad noorsootöövaldkonna probleemid Pärnumaal on (Pärnumaa noorsootöö arengukava 2015–2023, 2014, lk 11):

1. noorte osalus on väike ning osaluskogusid on vähe või alles alustavad,
2. noorte vabatahtliku töö ja ettevõtlikkuse edendamine,
3. asutuse ja omavalitsuse keskne noorsootöö, mida tuleks parandada, tehes rohkem koostööd ka koolideväliselt,
4. noorsootöö uuringuid on Pärnumaal olnud vähe.

2019. aasta sügisel alustati Pärnu linnas esimest korda mobiilse noorsootööga, seda hakkasid tegema Pärnu Noorte Vabaajakeskuse noorsootöötajad. Pärnu linna mobiilse noorsootöö peamine eesmärk on arendada noorte sotsiaalseid oskusi. Alaeesmärkideks on luua noortega usalduslik kontakt, pakkudes neile linnaruumis vaba aja veetmise võimalusi; kaardistada noorte seas populaarseid kogunemiskohti, et jõuda nendeni paremini ja kiiremini; noorsootöötajate kättesaadavuse ja noorte noorsootöösse kaasamise suurendamine; noortele noorsootöö võimalustest ja neile mõeldud vajalike teenuste ja neid puudutava informatsiooni jagamine; varajasem sekkumine noorte hälbiva käitumise puhul; riskikäitumise leevendamine ja ennetamine; järjepideva ja kvaliteetse võrgustikutöö tegemine, et vältida abivajava noore kadumist spetsialistide silmapiirilt (Pärnu Noorte Vabaajakeskus, s.a.).

Pärnu mobiilsed noorsootöötajad teevad koostööd avatud noortekeskuste ja Tugila programmis töötavate noorsootöötajatega, samuti ka võrgustikuliikmetega, näiteks politsei, lastekaitse, kriminaalhooldaja, tugikeskus. Noorsootöötajad kohtuvad noortega seal, kus noorel on harjumuspärane ja mugav olla, tavaliselt on nendeks Pärnu linnas pargid, bussijaam ja kaubanduskeskused. Koroonakriisi tõttu suhtlevad Pärnu mobiilse noorsootöö tegijad noortega ainult interneti või telefoni vahendusel, kuid tänavatel enne ja peale eriolukorda käiakse teisipäeviti ja reedeti. Samuti on ka Noorte Tugila oma tegevuse viinud ajutiselt interneti ja telefoni vahendusele. Pärnu mobiilse noorsootöö toimimist toetab Pärnu linnavalitsus (Pärnu Noorte Vabaajakeskus, s.a.).

Peale mobiilse noorsootöö on Pärnus veel muid projekte ja programme, millega pakutakse noortele tasuta tegevust, et arendada sotsiaalseid oskusi ja vähendada nende riskikäitumist. Üks nendest on SPIN ehk ennetusprogrammina 9–12. aastastele mõeldud jalgpallitreeningud, mis toimuvad koolide staadionitel või siseruumides. Programm on

Eestis tegutsenud viis aastat. (Siseministeerium, 2015). Pärnus alustas SPIN ennetusprogramm 2019. aasta sügisel (Spin programm, 2019).

Alates 2016. aastat alustas Pärnu Noorte Vabaajakeskus koostöös Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendusega tugiprogrammi, mille eesmärk on noorte, kes ei õpi või ei tööta tagasitoomine ühiskonna- ja kogukonnaellu. Noorte leidmiseks ja motiveerimiseks kasutatakse otsiva noorsootöö meetodit ning kohaliku tasandi võrgustiku sekkumist, et noori suunata õppima või töötama. Noorte Tugila noorsootöötaja aitab noorel analüüsida oma vajadusi, et leida huvipakkuvaid tegevusi; saada uusi kogemusi ja avastada endas uusi külgi; leida noorele sobiv õpikeskkond; hetkeolukorra analüüs, et leida sobiv valik kas haridustee jätkamisel või tööle minemisel. Noorte Tugila tegevusi rahastatakse „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ programmi raames (Pärnu Noorte Vabaajakeskus, s.a.).

Mobiilse noorsootöö tähtsus noorte kaasamises ja noorsootöö kvaliteetsena ning uuenduslikuna hoidmises on välja toodud ka Pärnumaa noorsootöö arengukavas. Arengukava 2015–2023 aastate jaoks on välja toodud eesmärgid, mille täitmisel arendatakse noorsootööd, kaasatakse rohkem noori noorsootöö tegemistesse ning pakutakse noortele rohkem ja paremaid võimalusi. Teise alaeesmärgi, noorte kaasamise suurendamise üks punkte on mobiilse noorsootöö arendamine. Kvaliteetse noorsootöö tagamise punkti juures on noorsootöö arenguks vajalikud uued algatused, mille üks osa mobiilse noorsootöö käivitamine (Pärnumaa noorsootöö arengukava 2015–2023, 2014, lk 14–16).

Pärnumaa noorsootöö arengukavas on toodud välja ka punktid, kuidas peaks noorsootööd tegema ja mida arvesse võtma noore probleeme lahendades (Pärnumaa noorsootöö arengukava 2015–2023, 2014, lk 12):

1. Noore käsitlemine tervikuna, mis tähendab seda, et mistahes noort puudutava eesmärgi saavutamiseks tuleb vaadelda kogu noore elu ja seda mõjutavaid tegureid, mitte piirduda ainult ühe asutuse või valdkonnaga,
2. noorte kaasamine ja nende huvidest lähtumine noorsootöö korraldamisel,
3. koosmõju saavutamine ehk püüelda erinevate valdkondade ja teadmiste kasutamise kaudu suurima ühise mõju saavutamise poole,

4. toetada noorte sotsiaalsete oskuste arendamist nii mitteformaalse kui ka formaalse õppe koostöö kaudu
5. arvestada, et kõik noored ei ole samasugused, mistõttu tuleb mistahes meetmete ja tegevuste kavandamisel ning elluviimisel lähtuda sihtrühma vajadustest, arvestades erisustega, mis tulenevad soost, rahvusest, kultuurist, tervislikust seisundist, elukohast ja sotsiaalmajanduslikust olukorrast,
6. toetada noore tervist ja tervislikku eluviisi edendavaid väärtusi ja hoiakuid,
7. kaasa aidata hoolivusele, mis hõlmab ka võrdõiguslikkuse edendamist ja diskrimineerimise ennetamist,
8. aidata noorel saavutada enesekindlus ja ka võimekus tulla toime olulistes eluvaldkondades nagu haridustee jätkamine, tööturule sisenemine ning suhted pere ja sõpradega,
9. teha koostööd erinevate noore elu puudutavate valdkondade vahel, mis tähendab, et vajadusel tuleb algatada süsteemne koostöö ja selle toimimist toetada.

Pärnus levib arusaam, et noored veedavad oma vaba aega bussijaamas ja kesklinna kandis. On ka neid, kes seal tõesti niisama on, kuid paljudel juhtudel tähendab see tegelikkuses seda, et noored ootavad bussijaamas päriselt oma bussi. Kahe bussi vaheline väljumise aeg võib olla mitmeid tunde ning seetõttu peavad lapsed, kellel sellel ajal pole muud teha, ootamagi mitu tundi bussijaamas. (Aksen *et al.*, 2018, lk 40). Pärnus on kesklinnale lähim noortekeskus kahe või kolme bussipeatuse kaugusel, kuid seda peavad peamiselt kesklinnas peamiselt liikuvad lapsed liiga kaugeks, et sinna minna. Samuti veedetakse aega kaubanduskeskustes, kus on juba teada, kus asuvad pingid, et istuda ja pistikud, et telefoni laadida. (Aksen *et al.*, 2018, lk 44–45)

Pärnu linnas on hetkeseisuga kuus noortekeskust: Pärnu Noorte Vabaajakeskus, Paikuse Avatud Noortekeskus ning haldusreformi tulemusel Pärnu Noorte Vabaajakeskuse alla liidetud Audru Noortekeskus. Turba tänaval asub ka ekstreemspordikeskus/noortekeskus Raba5, samuti asub üks noortekeskus Pärnu lähedal Sauga Mustas Majas ning üks ka Raekülas, kus asub Raeküla Vanakooli keskuse avatud noortekeskus. Samuti asub noortekeskus ka Tõstamaal (Pärnu linnavalitsus, s.a.).

Lähiajal peaks avatama ka uus kesklinna peamiselt ettevõtlikele noortele mõeldud noortekeskus nimega HUUB (Pärnu HUUB, s.a.). HUUBi plaanitakse linna poolt toetada

2020. ja 2021. aastal 65 000 euroga. Pärnu Noorte Vabaajakeskust plaanitakse renoveerida ning kaasajastada 36 000 suuruse toetusega (Pärnu arengukava aastani 2035, 2019, lk 47).

Pärnus tegeletakse noorsootööga väga aktiivselt ning seda näitavad ka tulemused: 2019. aastal võitis Pärnu Noorte Vabaajakeskus aasta noortekeskuse tiitli ning Triin Mäger (Pärnu Noorte Vabaajakeskus) aasta noorsootõtaja tiitli. Samuti valiti 2019. aastal Triin Mäger Pärnu linna aasta noorsootõtajaks (Randlaht, 2020).

Noorsootööd kavandab, rahastab ja teostab peamiselt kohalik omavalitsus, mis on reguleeritud noorsootöö seaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega ning täiendavalt on see reguleeritud huvikooliseaduse ja alaealiste mõjutusvahendite seadusega. Teenuseid pakuvad ka mittetulundusliku sektori ja ka erasektori juhitavad huvikoolid, malevad, noortekeskused, noorteühingud ja ka noortekeskused. Noorsootöö kättesaadavuse ja teenuse kvaliteedi tagamiseks suunavad ja toetavad riiklikud toetusprogrammid kohalike omavalitsuste tegevust (Pärnumaa noorsootöö arengukava 2015–2023, 2014, lk 14–16).

Pärnus tegeletakse mobiilse noorsootööga jõudsalt ning ka arengukavas on sisse toodud mobiilse noorsootöö arendamine, mis näitab, et Pärnu linn võtab noorte heaolu tõsiselt ning proovib leida noorte tegevusetusele ja probleemidele lahendusi.

2.2. Uurimuse meetod ja valim

Uurimuse läbiviimiseks kasutatakse kvalitatiivset uurimismeetodi. Kvalitatiivne meetod valiti, sest uurimuse eesmärk on selgitada välja uurimuses osalenute arvamused ja ootused ning seeläbi leida uusi vaatenurki, mille põhjal hiljem teha ettepanekud mobiilse noorsootöö arendamiseks. Kvalitatiivne meetod just seda taotleb, et leida ja tuua välja uusi asju, mitte keskenduda olemasolevate tõdede tunnistamisele. (Hirsjärvi, Remes, & Sajavaara, 2005, lk 152)

Andmekogumise meetodina kasutati intervjuud, mis seoses eriolukorraga saadeti noortele, noorsootõtajatele ja noorsoopolitseinikule e-posti teel. Küsimused lähevad kolmele erinevale huvigrupile: vastavalt noortekeskuste noorsootõtajate arvule ehk Audru kahele noorsootõtajale, neljale Pärnu Noorte Vabaajakeskuse noorsootõtajale,

kahele Paikuse Avatud Noortekeskuse noorsootöötajale; seitsmele kuni kümnele noorele, kes on mobiilse noorsootöö sihtgrupi vanuses; ühele Pärnu linna noorsoopolitseinikule.

Küsitlused viidi läbi vahemikus 16. märts kuni 12. aprill. Noortele läheneti e-posti teel, esmalt palus autor enda küsitlusele vastata Pärnu Noorte Vabaajakeskuse aktiivil, kuid sealt ei tulnud ühtegi vastust. Seejärel kirjutas autor sobivas vanuses noortele, keda teadis varasematest praktikatest noortekeskustes ning küsis, kas nad oleksid huvitatud küsimustele vastama. Nõusoleku puhul saatis autor koheselt e-posti küsimustega ning vastused sai tagasi umbes päeva või kahega. Kokku tuli vastuseid lõpuks kuus, kellest üks on poiss ja teised tüdrukud.

Valimisse valiti kuuest Pärnu linna ja Pärnu osavaldade noortekeskustest kolm: Audru Noortekeskus, Paikuse Avatud Noortekeskus ja Pärnu Noorte Vabaajakeskus. Pärnu Noorte Vabaajakeskus valiti, sest see oli esimene noortekeskus Pärnus, mis hakkas mobiilse noorsootööga tegelema. Audru Noortekeskus ja Paikuse Avatud Noortekeskus valiti valimisse seetõttu, et saada laialdasem ülevaade Pärnu osavaldade noorsootöötajate arvamustest.

Noorsootöötajatele saadeti küsimused e-posti teel, mille aadressid olid leitavad internetist noortekeskuste kodulehtedel või Facebooki lehtedel. Audru noortekeskusest tuli üks vastus, Pärnu Noorte Vabaajakeskusest kolm vastust ning Paikuse Avatud Noortekeskusest üks vastus. Neile, kes ei vastanud, saadeti ka kordusmeil, et meelde tuletada noorsootöötajate panuse olulisusest.

Noorsoopolitseinikule saadeti esimene e-post märtsi keskpaigas, millele tuli automaatne vastus, et seoses eriolukorraga võib vastamine aeg võtta. Seejärel saatis autor aprillis veel ühe e-posti, millele tuli sama automaatne vastus. Kuna vastust ei tulnud, siis noorsoopolitseiniku ootuseid selles töös ei kajastata.

Kuna huvigruppe on kolm, koostab autor ka vastavalt huvigrupile erinevad küsimused. Küsimuste koostamisel tugineti teoorias kasutatud uuringutele. Valimi suuruseks on kaheksa noorsootöötajat, kuni kümme noort ning üks noorsoopolitseinik. Noorte puhul on ootus, et saadakse tüdrukute ja poiste vastuseid enam-vähem võrdselt. Töös kasutatakse valimi moodustamiseks ettekavatsetud valimi meetodit, sest uurimise

eesmärk on välja selgitada konkreetse sihtrühma ehk käesoleva töö puhul noorsoopolitseiniku, noorsootöötajate ja noorte arvamus. Uuritavad kaasatakse valimisse ettekavatsetult ning kindlate kriteeriumite alusel (Õunapuu, 2014, lk 143), mitte juhuslikkuse alusel (Hirsjärvi, Remes, & Sajavaara, 2005, lk 155).

Vastajaid teavitati, et nad jäävad anonüümseks ning nende andmeid kusagil ei avaldata. Respondentide vastuseid analüüsitakse andes neile koodid, mille järgi on võimalik nende vastuseid üksteisest eristada.

Peale vastuste saamisi loeb autor tekstid mitu korda läbi, et tekiks arusaam tervikust. Seejärel tehakse nii noorte kui ka noorsootöötajate vastustest põhjalikud kokkuvõtted ning tuuakse tekstist välja kõige tähtsamad mõtted. Järeldusi tehakse kõrvutades noorsootöötajate ja noorte vastuseid ning küsitlutele saadud vastuseid võrreldakse teooria osaga. Andmeid analüüsitakse temaatiliselt, kasutatakse kodeerimist ja kategooriate loomist.

2.3. Uuringu tulemuste kokkuvõte

2.3.1. Noorte ootused mobiilsele noorsootööle

Valimis oli kaks Audru, neli Pärnu Noorte Vabaajakeskuse ning kaks Paikuse Avatud Noortekeskuse noorsootöötajat. Samuti oli valimis umbes kümme noort ning üks noorsoopolitseinik. Kaheksast noorsootöötajast vastas neli, noortelt saadi vastuseid kuus ning peale mitut meeldetuletust noorsoopolitseinik ei vastanud.

Vastuseid lugedes tundus, et küsitlutele jagavad üsna sarnast arvamust. Noorte käest uurides mis on nende meelest mobiilne noorsootöö, vastati peamiselt, et mobiilne noorsootöö suunab, aitab, motiveerib ning toetab noori (R/5, R/6, R/8, R/9, R/10). Kaks noort lisasid, et mobiilne noorsootöö on noorsootöötaja poolne kontakti otsimine ning saavutamine noorega (R/5, R/6). Üks noor kirjeldas mobiilset noorsootööd kui ennetustööd, mis peaks noori motiveerima, toetama ja suunama (R/7).

Küsimusele milline peaks noorsootöötaja olema, vastati samuti sarnaselt. Noorsootöötaja peaks noorte meelest olema aus, sõbralik, toetav ning leidma noorte probleemidele lahendusi (R/5, R/6, R/7, R/8, R/10). Üks noor kirjeldas head noorsootöötajat lisaks

eelnevatele omadussõnadele ka kui seiklushimulist ning loomingulist inimest (R/7). Kolm noort tõid välja selle, et noorsootõtaja peaks olema koostööaldis ning hea suhtlemisoskusega ka teiste ametvaldkondadega, mitte ainult noorte endiga (R/5, R/6, R/9). Samuti tõid kaks noort välja selle, et noorsootõtajalt oodatakse aktiivset suhtumist ning abivalmidust noorte probleemide lahendamiseks (R/7, R/10).

Küsimusele milline peaks olema noorsootöö, vastati valdavalt, et noorsootöö peaks olema valmisolek noorte probleemidele lahenduste otsimiseks, noorte probleemide ärakuulamiseks, lahenduste leidmiseks ning noortele erinevate huvitavate tegevuste pakkumine (R/5, R/6, R/7, R/8, R/9; R/10). Üks noor kirjeldas head noorsootööd lisaks eelmistele märksõnadele veel kui harivate ning seiklusrohket tegevuste pakkumisi (R/7).

„Hetkel ei ole ma isegi kindel kelleks tahaksin saada, seega raske öelda aga lahe oleks, kui saaks maailma näha ning mujal elada.“ (R/8).

Küsimusele kas tulevikus sooviksid noored edasi elada, töötada ja õppida Pärnus, vastati peamiselt jaatavalt. Üks noor ei tahtnud küsimusele vastata, sest ei tea veel, mida ta soovib (R/6). Üks noor vastas, et ta veel kindel ei ole, kelleks ta saada tahab, kuid ilmselt soovib juba edasisi õpinguid mujal jätkata, sest tema suur soov oleks elada mujal ja näha maailma. Samuti ei leia ta, et Pärnus oleks erinevaid huvitavaid tööpakkumisi piisavalt, et siia edasi jääda (R/8).

„Isiklikult ei ole eriti kursis noortele mõeldud tegevustega. Ilmselt on kättesaadav, kui neid teada.“ (R/8).

Neli noort vastasid noorsootöö heale kättesaadavusele jaatavalt (R/5, R/6, R/7, R/10). Kaks noort ütlesid, et nad ei ole noortele mõeldud tegevustega eriti kursis ning ei oska küsimusele vastata (R/8, R/9). Üks noor lisas, et ei ole küll noorsootöö kättesaadavusega kursis, kuid kui sellest huvitatud olla, siis ilmselt see ka kättesaadav on (R/8).

Noorte ootused mobiilsele noorsootööle on peamiselt see, et mobiilsed noorsootõtajad oskavad noori vajadusel aidata ja nõu anda ning noored, kellele see suunatud on saaksid seal vajalikku abi (R/7, R/8, R/10). Üks noor vastas, et ootab mobiilselt noorsootõtajalt abi ja nõu seoses edasiste õpingutega peale gümnaasiumi lõpetamist (R/8). Üks noor vastas, et mobiilselt noorsootöölt ootab ta abi igapäevaste tegevuste leidmisel (R/9). Üks

noor vastas, et mobiilsest noorsootööst ootab ta seda, et sellest saaksid abi need noored, kes seda kõige rohkem vajaksid (R/6). Üks noor ütles, et ootab seda, et mobiilseid noorsootöötajaid saaks usaldada ning nendega oleks võimalik alustada usalduslik side (R/5).

Mobiilse noorsootöö noorele kasulikumaks muutmise küsimuse juures vastas üks noor, et mobiilne noorsootöö on praegu juba niigi hea ning seda muutma ei pea (R/5). Üks noor ei osanud küsimusele vastata (R/6). Kaks noort vastasid, et peaks rohkem reklaamima seda, et mobiilne noorsootöö oleks noortele kättesaadavam ning andma mõista, et sealt saab küsida abi, kui seda vaja peaks olema (R/8, R/10). Kaks noort ütlesid, et noori peab rohkem kaasama erinevate projektide (ka heategevuslike projektide) ja ürituste näol (R/7, R/9) ning samuti tuleks rohkem kuulata noorte ideid ja arvamusi (R/9).

2.3.2. Noorsootöötajate ootused mobiilsele noorsootööle

Nelja noorsootöötaja vastus küsimusele milline on noorsootöö olukord Pärnu linnas oli suurepärane või väga hea (R/1, R/2, R/4). Tuuakse välja see, et üle Pärnu on erinevates piirkondades toimivad avatud noortekeskused ning ka noortekeskuste vaheline bussiliiklus on hea, nii et transport ja noortekeskuste vähesus ei tohiks probleem olla (R/2). Samuti tuuakse välja ka eriolukord, mis on tingitud koroonakriisist ning sellest tulenev internetipõhine mobiilse noorsootöö tegemine, mis sujub noorsootöötajate arvates samuti väga hästi (R/1, R/2). Üks noorsootöötaja usub, et noorsootöö ja noortekeskuste kohta jagub informatsiooni piisavalt ning noortel tuleb lihtsalt selle kohta endal huvi olla ja vastavat informatsiooni küsida ning otsida (R/2). Üks noorsootöötaja ütleb, et üldise Pärnu linna noorsootöö kohta ei oska ta hinnangut anda, sest tal puudub sellest ülevaade. Kuid oma organisatsiooni üle on ta väga uhke ning kinnitab, et neil on kindel missioon ning nad töötavad selle nimel iga päev (R/3). Samuti kiidetakse noorsootöötajaid ja noortekeskuseid, kes vähese rahastusega suudavad läbi viia üritusi, pakkuda tuge ja nõu ning noortele sooja kohta ning läbi viia erinevaid tegevusi (R/4).

„Mulle tundub, et Pärnus areneb noorsootöö kui valdkond üpris kiiresti ja noorsootöötajad saavad uuendustega hakkama, isegi, kui on tegemist nutinoorsootööga koroonakriisi-ajastul.“ (R/1).

Üks noorsootõtaja (R/2) lisas, et mobiilse noorsootõõ tegemine Pärnu linnas on väga vajalik, sest noori, kes tegevusetusest veedavad oma vaba aja tänavatel, bussijaamades ja kaubanduskeskustes on väga palju.

Pärnus on hakanud toimima mobiilne noorsootõõ, mis on eriti vajalik, sest noori, kes ei käi koolis ega huvi- ja spordikoolides on tohututult. Nemad veedavad aega tänavatel, bussijaamas, kaubanduskeskustes jm. Mobiilsed noorsootõtajad käivad tänaval ning teevad nende noortega tegevusi, räägivad elust-olust ja suunavad neid noortekeskustesse. (R/2).

Noorsootõtajate ootused mobiilsele noorsootõõle on sarnased. Järgnevalt on autor välja toonud peamised ootused punktidenä, mis noorsootõtajatel mobiilsele noorsootõõle on (R/1, R/2, R/3, R/4):

- töõd tehakse südamegä,
- noortele usaldusliku suhte pakkumine,
- rohkem noori noortekeskustes,
- rohkem ressursse, linnapoolne eelarve koostamine,
- rohkem mobiilseid noorsootõtajaid, et katta suurem osa linnast,
- tänu mobiilsele noorsootõõle saavad noored elutervelt sisustada oma vaba aega ka linnaruumis, mitte ainult noortekeskustes,
- tänu mobiilsele noorsootõõle leiaksid noored endale uue hobi või huvitegevuse, et oleks näha ja tunda, et mobiilsest noorsootõõst on kasu.

„Et inimesed, kes sellegä tegelevad teeks seda südamegä. Noored tunnetavad väga hästi, kui keegi ei taha nende juures olla, nii et on oluline, et mobiilset noorsootõõd teeks keegi, kes tahab seda teha.“ (R/3).

Noorsootõtajad ootavad, et mobiilse noorsootõõ tegija teeks oma töõd südamegä ning saaks pakkuda noortele tuge (R/1, R/2, R/4) ja võimaldaks noortele usaldusliku suhte pakkumist täiskasvanugä, kui tal selleks peaks mingil põhjusel puudus olema. (R/2).

„Loodan, et noortel, kellel ei ole inimest/täiskasvanut, kellegä suhelda, leiavad mobiilse noorsootõtaja näol selle inimese, et nad saavad mobiilseid noorsootõtajaid usaldada, neil tekib kontakt noorsootõtajategä.“ (R/2).

Samuti ootavad noorsootõtajad mobiilsest noorsootööst seda, et tänu sellele jõuab rohkem noori noortekeskustesse turvaliselt oma vaba aega veetma (R/1, R/2). Lisaks ootavad noorsootõtajad, et mobiilsele noorsootööle leitakse rohkem linnapoolseid ressursse ning mobiilse noorsootöö jaoks tekitatakse kindel eelarve, mis seni puudub. Samuti leitakse, et Pärnus oleks vaja rohkem vastavaid koolitusi läbinud mobiilseid noorsootõtajaid, et katta rohkem linnaruumi. Seni tegutsevad mobiilsed noorsootõtajad peamiselt kesklinnas, sest seal on noori kõige rohkem, kuid tuleks leida vahendeid ja inimesi, et mobiilne noorsootöö jõuaks ka mujale Pärnus (R/1, R/2, R/3, R/4). Üks noorsootõtaja tõi välja selle, et ta tahaks kuulda või näha seda, et noored leiavad endale tänu mobiilse noorsootöö mõjule uue hobi või huvitegevuse ning et seda oleks näha, et mobiilsest noorsootööst on tekkinud noortele hea mõju (R/2).

Kui noored külastavad noortekeskusi, avaneb neil võimalus tegeleda endale huvipakkuva tegevusega turvalises järelevalvega ruumis või nad avastavad endale noortekeskuses olles uue hobi, saavad rakendada oma potentsiaali ja seeläbi ennast teostada. Loodan, et seeläbi väheneb kasvõi natukenegi kuritegevus ja riskikäitumine noorte seas. (R/1).

Mobiilse noorsootöö tõhusamaks muutmiseks tuleks ühe noorsootõtaja sõnul teha seda tihedamini, et täiskasvanu kättesaadavus oleks noorte jaoks suurem (R/3). Samuti aitaks see kaasa ka usalduslike suhete tekkimisel. Kolm noorsootõtajat leidsid, et mobiilse noorsootöö tutvustamine kogukonnale annaks kindlasti häid tulemusi, sest kuigi mobiilset noorsootööd reklaamitakse, siis paljud ei tea siiski endiselt, mis see on (R/1, R/2, R/3).

Ühe noorsootõtaja sõnul alles tõstab mobiilne noorsootöö kui uus viis noorsootööst pead ning uusi asju pigem kardetakse ning et seda vältida, tuleks mobiilset noorsootööd veel rohkem reklaamida. Ta lisas veel, et mobiilse noorsootöö teeks tõhusamaks ka veel see, et selle tegijad tahaksid oma tööd teha hästi ja seda ka kõrvaltvaatajatele tutvustada. Mobiilse noorsootöö positiivne mõju ei teki üleöö ning seda tuleks selgitada ka kogukonnale (R/1). Üks noorsootõtaja tõi välja ka selle, et mobiilse noorsootöö tõhusamaks tegemiseks tuleks kindlasti mobiilse noorsootöö tegijaid veel rohkem koolitada ja seminaridest osa võtta, et teiste linnade mobiilse noorsootöö tegijate kogemustest ja lähenemistest õppida (R/2).

Pea kõik vastanud noorsootöötajad on ühel meelel, et võrgustikuga on koostöö mobiilse noorsootöö tegijatel hea. Suheldakse tihti koolide, pereterapeutide, politsei ning lastekaitsetöötajatega ning neile on selgitatud, et mobiilse noorsootöö tegijad ei ole linnaruumis selleks, et noori korrale kutsuda või seltskondi laiali ajada. Nõustatakse sellega, et võrgustikuga on head sidemed ning võrgustikuliikmed hindavad mobiilset noorsootööd, selle eesmärki ja selle tegijaid (R/1, R/2, R/3).

„Minu arvates on vormiriietus vajalik. Seda just sellepärast, et mõni noor ehmuks, ta ei kuulagi, kui ennast tutvustame, seega ei saa ta võibolla aru mis me tahame ja miks me temaga kontakti astume.“ (R/2).

Küsimusele kas vormirõivastus mobiilset noorsootööd tehes on vajalik, vastati kolmel korral, et jah, see võiks olla ikkagi olemas. Peamiselt tuuakse jaatava vastuse korral põhjuseks see, et noortele antaks riietusega selge sõnum „võid mulle läheneda“. (R/1, R/2, R/3). Samuti oleks ka täiskasvanutel (sealhulgas bussijaama ja kaubanduskeskuste turvameestel) selge, kes need inimesed on, kes noortega suhtlevad (R/1, R/2, R/4). Üks noorsootöötaja leiab, et kuigi vormirõivastus tundub vajalik, et noored ja ka täiskasvanud neid linna peal ära tunneks, siis isiklikult eelistaks ta olla tavariietes. Seda selletõttu, et ta tunneb, et sulab noorte sekka enda riietega paremini sisse ning ei tundu nende jaoks liiga ametlik (R/3). Üks noorsootöötaja tõi välja selle, et vastavalt ilmale kas T-särk, jope või pusa võiks olla ühine, kuid siiski mitte liiga ametliku väljanägemisega, et noori ära ehmatada (R/4).

2.3.3. Arutelu ja järeldused

Noorte vastustest selgus, et mobiilsest noorsootööst oodatakse seda, et nad saaksid mobiilse noorsootöö tegijatega luua usaldusliku suhte, mille tagajärjel saaksid nad küsida abi ja leida motivatsiooni oma probleemidega tegelemiseks ja et neil oleks keegi, kes oskaks nende erinevatel teemadel küsimustele vastata. Oodatakse seda, et mobiilsed noorsootöötajad on olemas noorte jaoks ning nendega on lihtne ja turvaline oma muredest rääkida. Samuti oodatakse neilt abi igapäevaste väljaspool kodu ja kooli tegevuste leidmisel.

Noorsootöötajate ootused mobiilsele noorsootööle olid samuti teooriaga (Reuting, 2010, lk 30–34) vastavad ning olid samad ka noorte peamiste ootusega mobiilsele noorsootööle: võimaldada noortele usalduslik suhe täiskasvanuga, kes kuulab, aitab, toetab ja motiveerib. Pärnu Noorte Vabaajakeskuse kodulehel on noortega püsiva ja usaldusliku kontakti saavutamise alaeesmärgi all, peamiseks eesmärgiks on noorte sotsiaalsete oskuste arendamine.

Noorsootöötajate ootused mobiilsele noorsootööle olid peamiselt linnavalitsuse poolt eelarve tegemine, et mobiilset noorsootööd saaks Pärnu linnas teha veel rohkem, et jõuaks katta rohkem alasid, mis omakorda tähendaks ka rohkem mobiilse noorsootöö tegijaid, kes on vastavaid koolitusi saanud; rohkem noori jõuaks noortekeskustesse, leida noortele tegevusi, et vältida linnas noorte tegevusetusest tingitud ebaseaduslikke tegevusi (avalik alkoholi tarbimine ja jooles olemine, suitsetamine, varastamine ja muude väärtegade toimepanek); pakkuda noortele sobilikke ja harivaid tegevusi ka linnas, mitte ainult noortekeskustes.

Noorsootöötajad peavad oluliseks mobiilse noorsootöö puhul head kontakti võrgustikuga, mida peavad oluliseks ka kaks vastanud noort – noored peavad hea noorsootöö märgiks seda, et noorsootöötajad on valmis tegema koostööd ka teiste ametkondadega. Noorsootöötajate vastustest selgus, et Pärnu linnas edeneb suhe võrgustikuga hästi ning võrgustikuliikmetega (politsei, lastekaitsetöötaja, pereterapeut, koolipoolne tugipersonal) toimub tihe suhtlus. Noorsootöötajate sõnul on võrgustikuliikmetele selgitatud, et mobiilse noorsootöö eesmärk ei ole seltskondi laiali ajada, kedagi korraks kutsuda või keelama hakata. See on välja toodud ka teoorias (Maikal, 2012), kus selgus, et mobiilne noorsootöötaja peab meeles pidama, et ta ei läheneks noortele loengut pidades või „näpuviibutusega,“ sest see ei ole mobiilse noorsootöö puhul jätkusuutlik lähenemine ega ka selle eesmärk.

Noorsootöö toimib küsitletud noorsootöötajate ja noorte hinnangul Pärnu linnas väga hästi. Pärnus on erinevates linnapiirkondades olemas noortekeskused, mida on kokku koos osavaldadega kuus, ning ka bussiliiklus on hea, et neisse jõuda. Noored on seisukohal, et need, keda noorsootööst osa võtmine huvitab, selle ilmselt ka üles leiavad. Selgus, et käesoleva töö uurimistulemus on vastuolus Aksen jt (2018) läbi viidud uurimise tulemusega, et Pärnus peamiselt kesklinnas liikuvatele noortele on

olemasolevad noortekeskused kauged ning selletõttu nad sinna eriti ei jõua. See tähendab seda, et noortekeskuste kaugus noortest ei ole Pärnu linnas probleem ning osade noorte vähene huvi noorsootöö vastu ei ole tingitud sellest. See tähendab seda, et mobiilset noorsootööd on vaja teha, et jõuda rohkemate noorteni ning tõsta nende huvi noortekeskuste ja noorsootöö vastu.

Noorsootöötajad peavad vormirietust oluliseks, sest tihti noored ei tea, miks temaga kontakti proovitakse saada. See tähendab ka seda, et paljud noored ei ole endiselt kuulnud mobiilsetest noorsootöötajatest ning ei tea, kes nad on või miks nad linnaruumis liiguvad. Sellega nõustuvad ka noored – mobiilset noorsootööd võiks rohkem reklaamida, et jõuda rohkemate noorteni. See omakorda tõestab seda, et kuigi mobiilsele noorsootööle tehakse noorsootöötajate poolt pidevat reklaami ja noorsootöötajad sellest tihti räägivad, oleks vaja leida uusi lahendusi mobiilse noorsootöö reklaamimiseks, et jõuda veel rohkemate noorteni. Kuuest noorest neli ütlesid, et noorsootöö kättesaadavus Pärnu linnas on noore jaoks hea, kuid rohkema reklaami ja üritustega, mis tõmbaksid mobiilsele noorsootööle tähelepanu, võiks kättesaadavus olla veel parem.

Noored peavad oma vastuste põhjal noorsootöötaja poolset aktiivsust oluliseks, mis on ka mobiilse noorsootöö üks märksõnu – noorsootöötaja on mobiilse noorsootöö puhul see, kes läheneb noorele, mitte vastupidi. Mobiilsel noorsootöötajal tuleb ise noorele läheneda ning temaga kontakt luua, kas kutsudes neid mõnda kaardi- või pallimängu, alustades niisama tavalist vestlust ning sealt edasi noorega usaldusliku suhte loomine. See tuli välja ka teorias mobiilset noorsootööd kirjeldades.

Noorte vastustest selgus, et noorte ideede kuulamine ja nende kaasamine noorsootöösse on oluline, sest noorsootööd tehakse just nende jaoks. Sellega nõustuvad ka noorsootöötajad, kes peavad noorte kaasamist ja nende mõtete arvesse võttu väga oluliseks punktiks noorsootöö edendamisel. Ka teorias (Martinez *et al.*, 2018, lk 135) on noorte ideede kuulamise olulisus välja toodud, kus selgus, et noorte mõtete tõrjumisel jääb noore talent kasutamata. Gormally & Coburn (2014, lk 873–874) artiklis tuuakse välja see, et kui noort noorsootöösse ei kaasata, siis pole mõtet noorsootööd üldse teha, sest sellel pole tulemusi.

Noorte ja noorsootöötajate vastused olid kooskõlas teooriaga ning selgus, et kahel erineval huvigrupil on sarnased ootused mobiilsele noorsootööle: võimaldada noortele usalduslik suhe täiskasvanuga, kes kuulab, aitab, toetab ja motiveerib.

2.3.4. Ettepanekud

Mobiilse noorsootöö jaoks pole hetkel veel Pärnu linnas eelarvet, mis hõlmaks koolitusi, uute noorsootöötajate palkamisi ja mobiilse noorsootöö tegemise jaoks vahendite (kaardimängude, korvpalli ja võrkpalli pallide ning muude selliste asjade) soetamise. Noortele veel kvaliteetsema mobiilse noorsootöö pakkumiseks oleks esimene ettepanek linnavalitsusele eelarve koostada ning vahendite leidmine, et mobiilset noorsootööd arendada.

Mobiilse noorsootöö tegijatele vormiriietuse tagamine on teine ettepanek, mida ka noorsootöötajad ise soovivad. Sellega oleks garanteeritud noorsootöötajate ühtsuse tunne; linnaruumis liikuvatele täiskasvanutele selge märk, kes need täiskasvanud on, kes noortega suhtlevad; noortele kindla sõnumi andmine, et tegemist ei ole politseinikuga, kes tahaks seltskonda laiali ajada, vaid inimesega, kellele võib vabalt ligineda ning juttu alustada. Vormiriietus võiks olla selge logo või kirjaga erinevate ilmade jaoks erinev riietuse: T-särk, jope ja dressipluus. Samas ei tohiks vorm olla ka liiga ametliku väljanägemisega, vaid pigem noortepärane, et noori ära ei ehmataks.

Kolmas ettepanek oleks korraldada noorsootöötajatele seminare ja koolitusi, kus oleks kindlasti ka teiste linnade ja ka riikide mobiilse noorsootöö tegijaid, et kohalikud noorsootöötajad saaksid kuulata lugusid ja näiteid teistest kohtadest, kus mõnel pool on mobiilne noorsootöö juba varem käima lükatud ning tulemusi juba ka näha. Tulemuste nägemine ja lugude kuulamine motiveeriks kindlasti ka kohalikke noorsootöötajaid oma tööd tegema ja selle tulemusi rohkem väärtustama.

Üks noortest pakkus mobiilse noorsootöö tõhustamiseks välja mõtte, et noori peab rohkem kaasama erinevatesse projektidesse, mille hulka kuuluvad ka heategevuslikud projektid ja ettevõtmised. Teine noor vastaja ütles, et ilmselt vajaks mobiilselt noorsootöötajalt nõu ja abi seoses gümnaasiumi lõpetamise järgse tegevusega – kuhu edasi minna õppima või kellena tööle hakata. Siinkohal pakub autor välja selle, et

korraldada koostöös koolide, karjäärinõustajate ja noortekeskustega noortele erinevaid õppekäigud kutseoskuste omandamist võimaldavatesse asutustesse, et anda noortele võimalikult palju erinevaid ideid tulevaseks eluks ja pakkuda neile silmaringi laiendamiseks erikülgsete tööde nägemist.

Viiendaks pakub autor välja, et mobiilsele noorsootööle tuleb teha rohkem reklaami, millele omalt poolt aitaks kaasa ka juba välja pakutud ühtne vormiriietus – kindel logo või kiri oleks tänavapildis silmapaistev ning tekitaks inimestes huvi. Teine oluline punkt oleks see, et mobiilset noorsootööd tuleks reklaamida ka väljaspool sotsiaalmeediat. Seni on noorsootöötajad mobiilset noorsootööd peamiselt tutvustanud suuliselt tänaval noortega suheldes või noortekeskuste Facebooki ja Instagrami lehtedel, kuid tuleks korraldada teemaõhtuid, üritusi või töötubasid, kust saaksid infot ka need noored, kes sotsiaalmeediat ei kasuta või noortekeskuseid seal ei jälgi.

KOKKUVÕTE

Lõputöö viidi läbi noorte ja noorsootöötajate ootuste teemal mobiilsele noorsootööle, sest paljud noored on aja- ja huvipuuduse tõttu statsionaarsest noorsootööst kõrvale jäänud. Käesolevas töös tõi autor välja peamised erinevused statsionaarse noorsootöö ja mobiilse noorsootöö vahel ning uuris, kuidas mobiilset noorsootööd Pärnu linnas tehakse ning mis on selle loodetavad tulemused. Käesolev lõputöö otsib lahendust probleemile, mille sisuks on osa riskigrupi kuuluvate noorte kõrvalejäämine institutsionaalses vormis pakutavates teenustest.

Mobiilset noorsootööd tehakse noortele pakutavate tegevuste vastu huvi tõstmiseks ja noortele võimaluse andmine noortekeskuse tegevustest ja muudest noortele suunatud programmidest ja huvitegevustest osa saamiseks. Mobiilne noorsootöö on noorsootöö uus lähenemine, mis annab võimaluse saada osa noorsootööst ka nendel noortel, kes on sellest kõrvale jäänud või sellest varasemalt pole huvitunud. Mobiilse noorsootöö uuring on oluline, et saada teada, kas mobiilne noorsootöö on Pärnu noortele vajalik. Töö eesmärkide täitmiseks koostati uuring, mille käigus küsitleti kuute noort ja nelja noorsootöötajat. Uurimisküsimusi oli töös kolm ning nendele saadi ka uurimusega vastused.

Lõputöö teoreetilises osas kõrvutati statsionaarset noorsootööd ja mobiilset noorsootööd, tutvustati lühidalt mobiilse noorsootöö tekkimise põhjuseid ja ajalugu, käsitleti erinevaid mobiilse noorsootöö vorme ja jagunemisi ning tutvustati lähemalt ühte kõige laialdasemalt levinud mobiilse noorsootöö vorme – tänavanoorsootööd.

Vastustest selgus, et noorte ootused mobiilsele noorsootööle on samad nii noorsootöötajate ootustele ning teooriast tuletatud mobiilse noorsootöö peamistele eesmärkidele: võimaldada noortele usalduslik suhe täiskasvanuga, kes kuulab, aitab, toetab ja motiveerib.

Vastustest selgus veel, et noorsootöötajad peavad mobiilset noorsootööd väga vajalikuks osaks noorsootööst. Noori on tänavatel väga palju ning et kõigini jõuda, peaks mobiilseid noorsootöötajaid olema kindlasti rohkem. Noorsootöötajate ootused mobiilsele noorsootööle olid kõikide vastanute puhul linnavalitsuse poolt eelarve tegemine, et mobiilset noorsootööd saaks Pärnu linnas teha veel rohkem ja rohkemate vahenditega, et jõuaks katta rohkem alasid, mis omakorda tähendaks ka rohkem vastavaid koolitusi läbinud mobiilse noorsootöö tegijaid; rohkem noori jõuaks noortekeskustesse, leida noortele tegevusi, et vältida linnas noorte tegevusetusest tingitud ebaseaduslikke tegevusi; pakkuda noortele sobilikke ja harivaid tegevusi ka linnas, mitte ainult noortekeskustes.

Noorsootöö toimib küsitletud noorsootöötajate ja noorte hinnangul Pärnu linnas väga hästi. Pärnus on erinevates linnapiirkondades olemas noortekeskuseid ning ka bussiliiklus on hea, et neisse jõuda. Noored on seisukohal, et need, keda noorsootööst osa võtmine huvitab, selle ilmselt ka üles leiavad. Selgus, et käesoleva töö uurimistulemus on vastuolus 2018. aastal Aksen *et al* läbi viidud uurimistulemusega, et Pärnus peamiselt kesklinnas liikuvatele noortele on olemasolevad noortekeskused kauged ning selletõttu nad sinna eriti ei jõua.

Noorsootöötajate sõnul ei tea noored tihti, miks temaga kontakti proovitakse saada. See tähendab seda, et paljud noored ei ole endiselt kuulnud mobiilsetest noorsootöötajatest ning ei tea, kes nad on või miks nad linnaruumis liiguvad. Sellega nõustuvad ka noored – mobiilset noorsootööd võiks rohkem reklaamida, et jõuda rohkemate noorteni. See omakorda tõestab seda, et kuigi mobiilsele noorsootööle tehakse noorsootöötajate poolt pidevat reklaami ja noorsootöötajad sellest tihti räägivad, oleks vaja leida uusi lahendusi mobiilse noorsootöö reklaamimiseks, et jõuda veel rohkemate noorteni.

Ettepanekuid arengukava täiendamiseks tegi autor viis, kõigi ettepanekute eesmärkideks on mobiilse noorsootöö tõhustamine. Viiest ettepanekust kolm on eeldusel, et eelarve koostatakse ja mobiilsele noorsootööle leitakse rohkem ressursse.

1. Koostada eelarve mobiilse noorsootöö jaoks, mis omakorda hõlmaks vormirietuse (T-särk, dressipluus, jope) tagamise, rohkema reklaami võimaldamise ja koolituste ning seminaride läbiviimise.

2. Korraldada noortele õppekäigud kutseoskuste omandamist võimaldavatesse asutustesse.

Uuringu tulemused kattusid teooria osaga peaaegu täielikult, vastuolulisus teooria ühe osaga selgus nii noorte kui ka noorsootöötajate vastustest. Kõik kolm uurimisküsimust said vastatud ning sellega sai ka töö eesmärk täidetud.

VIIDATUD ALLIKAD

- Aasmäe, T. (2012). Mobiilse noorsootöö elulised praktikad Mustamäe näitel. L. Ristikivi & A. Johanson (toim), *Mobiilne noorsootöö. Abiraamat mobiilse noorsootöö teostajale.* (lk 22–34). Loetud aadressil <https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/projektid/monoabiraamat.pdf>
- Aksen, M., Kiisel, M., Saarsen, K., Koppel, H., Jaanits, J., Tammsaar, H., ... Trumm, E. (2018). *Noorte osalus otsustusprotsessides.* Loetud aadressil https://skytte.ut.ee/sites/default/files/skytte/lopparuanne_19.03_noorte_osalus_rake.pdf
- Allaste, A-A., Beilmann, & M., Tiidenberg, K. (2018). Digitaalne osalus. *Noorteseire aastaraamat 2017–2018. Noored ja osalus* (lk 119–141). Loetud aadressil https://www.noorteseire.ee/system/resources/BAhbBlSHOgZmIjYyMDE4LzA5LzI1LzEwXzQxXzQ5XzIyM19Ob29ydGVzZWlyZV8yMDE3XzIwMTgucGRm/10_41_49_223_Noorteseire_2017_2018.pdf
- Aseman Lapset. (2018). *Toimintakertomus 2017.* Loetud aadressil https://issuu.com/asemanlapsetry/docs/toimintakatsaus_2017
- Dunne, A., Ulicna, D., Murphy, I., & Golubeva, M. (2014). *Working with young people: the value of youth work in the European Union.* Retrieved from https://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf
- Gormally, S., & Coburn, A. (2014). Finding Nexus: connecting youth work and research practices. *British Educational Research Journal*, 40(5), 869–885. <https://doi.org/10.1002/berj.3118>
- Johanson, A. (2011). *Mobiilne noorsootöö kui erinoorsootöö meetod: selle rakendamise vajalikkus ja võimalikkus töös riskinoortega Eestis Tallinna näitel.* (Magistritöö). Loetud aadressil <https://docplayer.net/103115089-Tallinna-ulikool-sotsiaaltooinstituut-annegrete-johanson.html>

- Johanson, A. (2012). Mobiilsest noorsootööst üldiselt – mis see on? L. Ristikivi & A. Johanson (toim), *Mobiilne noorsootöö. Abiraamat mobiilse noorsootöö teostajale* (lk 10–16). Loetud aadressil <https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/projektid/monoabiraamat.pdf>
- Johanson, A. (2016). Mobiilne noorsootöö. H. Paabort (toim), *Uued lõiked noorsootöös*. (lk 28–31). Loetud aadressil https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/riskilapsed/Noorsootoo_4.pdf
- Kangur, A. (2012). Enesekaitse ja hädakaitse. L. Ristikivi & A. Johanson (toim), *Mobiilne noorsootöö. Abiraamat mobiilse noorsootöö teostajale* (lk 43–45). Loetud aadressil <https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/projektid/monoabiraamat.pdf>
- Kivijärvi, A., Aaltonen, S., & Välimäki, V. (2019). The feasibility of an online discussion group as a component of targeted youth work in Finland. *Children and Youth Services Review, 105*, 104411, 1–9. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104411>
- Kõiv, K. (2016). Sotsiaalpedagoogika. H. Paabort (toim), *Uued lõiked noorsootöös*. (lk 21–25). Loetud aadressil https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/riskilapsed/Noorsootoo_4.pdf
- Kübler, W. (2010). Establishing contacts in the Streets in Mobile Youth Work. In W. Specht (Ed.), *Mobile Youth Work In the Global Context. Reaching the Unreachable*. (pp. 22–28). Retrieved from https://www.ismo-online.de/logicio/client/ismo/file/buch/ISMO-Mobile_Youth_work_in_the_global_context.pdf
- Lapse õiguste konventsioon. (1996). *Riigi Teataja II*, 16, 56. Loetud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/24016>
- Lastekaitseeadus. (2014). *Riigi Teataja I*, 06.12.2014, 1; *Riigi Teataja I*, 12.12.2018, 49. Loetud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/112122018049>
- Lukas, E. (2014). *Tartu linna noorte arvamused noorsootöö võimalustest kasutades mobiilse noorsootöö meetodit*. (Lõputöö). Loetud aadressil http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/42241/lukas_elis_2014.pdf
- Maikal, K. (2012). Kuidas noorte kogunemiskohtades noorte negatiivse käitumisega toime tulla? L. Ristikivi & A. Johanson (toim), *Mobiilne noorsootöö. Abiraamat mobiilse noorsootöö teostajale*. (lk 39–42). Loetud aadressil <https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/projektid/monoabiraamat.pdf>

- Martinez, L. S., Richards-Schuster K., Teixeira, S., & Augsberger, A. (2018). The Power of Prevention and Youth Voice: A Strategy for Social Work to Ensure Youths' Healthy Development. *Social Work*, 63(2), 135–143. <https://doi.org/10.1093/sw/swx059>
- Murakas, R., Beilmann, M., Lillemäe, E., Linno, M., Rämmer, A., Soo, K., ... Trumm, A. (2018). *Noorsootöös osalevate noorte rahulolu noorsootöoga. Uuringu lõppraport.* Loetud aadressil https://www.hm.ee/sites/default/files/uuringud/noorsootoos_osalevate_noorte_rahulolu_noorsootooga_loppraport_2018a.pdf
- Noorsootöö seadus. (2010). *Riigi Teataja I*, 44, 262; *Riigi Teataja I*, 04.07.2017, 39. Loetud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072017039>
- Paabort, H. (2016). „Riskilaste toetusprogrammi rakendamine läbi noortekeskuste“ projektis kasutatud meetodiliste lähenemiste ülevaade ja seosed. H. Paabort (toim), *Uued lõiked noorsootöös* (lk 16–20). Loetud aadressil https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/riskilapsed/Noorsootoo_4.pdf
- Pärnu linnavalitsus. (s.a.). Noorte- ja nõustamiskeskused. Loetud aadressil <https://parnu.ee/linnakodanikule/haridus/haridusasutused/noortekeskused/188-linnahuvikoolid-2>
- Pärnu Linnavolikogu. (2018). *Pärnu arengukava aastani 2035.* Loetud aadressil https://www.riigiteataja.ee/akt/4091/0201/9009/arengukava_muudetud.pdf#
- Pärnu Noorte Vabaajakeskus. (s.a.). Noorte tugila. Loetud aadressil <https://vabaajakeskus.ee/tugila/>
- Pärnu Noorte Vabaajakeskus. (s.a.). Pärnu MoNo. Loetud aadressil <https://vabaajakeskus.ee/parnu-mono/>
- Pärnumaa Omavalitsuste Liit. (2014). *Pärnumaa noorsootöö arengukava 2015–2023.* Loetud aadressil <http://pol.parnumaa.ee/content/editor/files/P%C3%A4rnumaa%20Noorsoot%C3%B6%C3%B6%20Arengukava%202015-2023.pdf>
- Randlaht, H. (2020). Pärnu Avatud Noortekeskus on Aasta Noortekeskus ja Triin Mäger Aasta Noorsootöötaja. Loetud aadressil: <https://vabaajakeskus.ee/uncategorized/parnu-avatud-noortekeskus-on-aasta-noortekeskus-ja-triin-mager-aasta-noorsootootaja/>

- Reuting, M. (2010). Mobile Youth Work: Application of the working forms and Principles in Germany. In W. Specht (Ed.), *Mobile Youth Work In the Global Context. Reaching the Unreachable* (pp. 29–36). Retrieved from https://www.ismo-online.de/logicio/client/ismo/file/buch/ISMO-Mobile_Youth_work_in_the_global_context.pdf
- Ristikivi, L. (2012). Mobiilsest noorsootööst üldiselt – mis see on? L. Ristikivi & A. Johanson (toim), *Mobiilne noorsootöö. Abiraamat mobiilse noorsootöö teostajale* (lk 7–9). Loetud aadressil <https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/projektid/monoabiraamat.pdf>
- Servinski, M., Kivilaid M., & Tischler, G. (2019). Omavalitsusüksuste rahvastik ja noored. *Eesti piirkondlik areng. 2018. Noored Eestis*. (lk 8–25). Loetud aadressil https://www.stat.ee/valjaanne-2018_eesti-piirkondlik-areng-2018
- Siseministeerium. (2015). *Toetuse andmise tingimused noortele arenguvõimaluste pakkumiseks programmi SPIN abil*. Loetud aadressil https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/dokumendid/VVO/spin_toetuse_andmise_tingimused_.pdf
- Specht, W. (2010a). Mobile youth work as a community-based approach to include children and their families. In W. Specht (Ed.), *Mobile Youth Work In the Global Context. Reaching the Unreachable*. (pp. 113–119). Retrieved from https://www.ismo-online.de/logicio/client/ismo/file/buch/ISMO-Mobile_Youth_work_in_the_global_context.pdf
- Specht, W. (2010b). Mobile Youth Work With a Global Perspective. In W. Specht (Ed.), *Mobile Youth Work In the Global Context. Reaching the Unreachable*. (pp. 56–65). Retrieved from https://www.ismo-online.de/logicio/client/ismo/file/buch/ISMO-Mobile_Youth_work_in_the_global_context.pdf
- Specht, W. (2012). Social crime prevention by mobile youth work in Europe. A holistic community-based approach to include children and youth at risk and their families. *Studies of Changing Societies: Comparative & Interdisciplinary Focus*, 1(5), 4–14. doi:10.2478/scs-2014-0132.
- Surva, L., & Tamm, K. (2019) Alaealiste õigusrikkumised. A. Ahven, K.-C. Kruusmaa, A. Leps, S. Solodov, L. Surva. M.-L. Sööt, ... K. Tüllinen (koost), *Kuritegevus Eestis 2018* (lk 21–28). Loetud aadressil

[https://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/kuri tegevus_eestis_2018_viidetega_lisadele.pdf](https://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/kuri%20tegevus_eestis_2018_viidetega_lisadele.pdf)

- Talur, P. (2015). Mobiilse noorsootöö värsked tuuled. *Sotsiaaltöö*, 3, 44–48.
- Tasuja, M. (2019). Noorte osalus vabaajategevuses ja noorsootöös. *Eesti piirkondlik areng*. 2018. *Noored Eestis*. (lk 68–80). Loetud aadressil https://www.stat.ee/valjaanne-2018_eesti-piirkondlik-areng-2018
- Telpt, E. (2019). Noorte osalus hariduses ja tööturul. *Eesti piirkondlik areng*. 2018. *Noored Eestis*. (lk 40–57). Loetud aadressil https://www.stat.ee/valjaanne-2018_eesti-piirkondlik-areng-2018
- Tihane, K. (2012). Mobiilsest noorsootööst üldiselt – mis see on? L. Ristikivi & A. Johanson (toim), *Mobiilne noorsootöö. Abiraamat mobiilse noorsootöö teostajale* (lk 35–38). Loetud aadressil <https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/projektid/monoabiraamat.pdf>
- Tint, M. (2017). Töö noortega on tähtsamast tähtsam. *Sotsiaaltöö*, 2, 89 – 92.
- Vallsalu, T. (2013). *Mobiilse noorsootöö erinevused Eestis Mono rakendajate arvamustes erinevate aastate lõikes*. (Lõputöö). Loetud aadressil http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/31938/vallsalu_triin_2013.pdf
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Loetud aadressil https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lisa 1. Küsimused noortele

	Küsimus noortele	Seos teoriaga
1.	Vanus?	Noorsootööseadus, 2010, § 3
2.	Mis on sinu meelest mobiilne noorsootöö?	Lukas, 2014, lk 10
3.	Milline on hea noorsootöötaja (iseloomustus)? Mida temalt ootate?	Kübler, 2010, lk 25
4.	Missugune peaks olema noorsootöö?	Noorsootöö seadus, 2010, § 4
5.	Kas tahaksid elada ja töötada Pärnus? Kui ei, siis miks? Mis siin peaks olema, et sa oleksid nõus?	Pärnumaa Omavalitsuste Liit, 2014
6.	Kas noortekeskused ja noortele mõeldud tegevused on Pärnu noorte jaoks kättesaadavad? Kuidas teha neid kättesaadavamaks?	Aksen <i>et al.</i> , 2018, lk 44–45
7.	Millised on sinu ootused mobiilsele noorsootööle?	Aksen <i>et al.</i> , 2018, lk 40
8.	Mida peaks tegema/muutma mobiilse noorsootöö juures, et see oleks noorele kasulik?	Aksen <i>et al.</i> , 2018, lk 54

Lisa 2. Küsimused noorsootöötajatele

	Küsimus noorsootöötajale	Seos teoriaga
1.	Milline on teie meelest Pärnu linnas noorsootöö olukord?	Pärnumaa Omavalitsuse Liit, 2014
2.	Millised on teie kui noorsootöötaja ootused mobiilsele noorsootööle?	Johanson, 2012, lk 10
3.	Kuidas mobiilset noorsootööd tõhusamaks teha?	Pärnumaa Omavalitsuste Liit, 2014
4.	Kuidas toimib suhe võrgustikuga mobiilset noorsootööd tehes?	Reuting, 2010, lk 31
5.	Kas mobiilset noorsootööd tehes on äratuntav vormirõivastus vajalik? Miks?	Aasmäe, 2012 , lk 34

Lisa 3. Küsimused noorsoopolitseinikule

	Küsimus noorsoopolitseinikule	Seos teoriaga
1.	Milline on Pärnu linnas olukord seoses noortega?	Surva & Tamm, 2019, lk 22
2.	Millised on politsei ootused mobiilsele noorsootööle?	Talur, 2015, lk 45
3.	Kuidas panustab politsei Pärnus mobiilse noorsootöö tegevusse?	Reuting, 2010, lk 31

SUMMARY

EXPECTATIONS TO MOBILE YOUTH WORK BASED ON PEOPLE OF PÄRNU

Mailis Tiirik

This thesis seeks solution to the fact that many young people are not taking part of institutionary youth work as they have been left out of it due to lack of time and interest. Distancing from youth work can lead to the social exclusion of a young person who is unable to keep a permanent job, is a repeat offender, has not developed social skills or has been pushed out of society for other reasons. (Murakas *et al*, 2018, p 17). Research about mobile youth work is important to find out if it is necessary to the youth of Pärnu and it has not been done in Pärnu before. In this thesis, the author pointed out the main differences between institutionary youth work and mobile youth work, studied how mobile youth work is done in Pärnu and what are its expected results. The aim of the work is to find out the expectations of various interest groups in the city of Pärnu for mobile youth work.

To find out if mobile youth work is necessary in Pärnu, the author composed three research questions:

1. What are the expectations of different stakeholders (young people, youth police, youth workers) for mobile youth work?
2. How well the youth work in Pärnu works?
3. What steps should be made in order to make mobile youth work more effective?

Mobile youth work is a relatively new approach to youth work in the world. Although mobile youth work already started in other parts of the world in the 1970s, it first started in Estonia in the late 1990s. It was not until 2009 that mobile youth work in Tallinn began to be carried out as it is now.

Mobile youth work is a part of youth work that acts as a prevention and alleviation of risk-taking activities for young people, providing them with meaningful activities and helping them to develop a range of skills. It is about reaching out to young people, not about young people going to an adult. It should be carried out stably and preferably by the same person, so that young people could have the opportunity to have a trusting relationship with an adult.

Mobile youth work should be developed for young people in a way that when an adult approaches them, it is not because they are being driven away or because they are noisy or making a mess. The youth worker should come with the purpose of listening and as a person who shows the young person different options and who can help if the young person wants or needs it. In case of a question, the youth worker is a person who has the necessary information and knowledge to get the questions answered.

A qualitative research method is used to conduct the research. The qualitative method was chosen because the aim of the study is to find out the opinions and expectations of the participants in the study and thus to find new perspectives on the basis of which to make proposals for the development plan of mobile youth work later.

The data collection method used were interviews that was sent to young people, youth workers and youth police officer of the city of Pärnu by e-mail. The questions go to three different interest groups: according to the number of youth workers in the youth centre, ie two youth workers in Audru, four youth workers in Pärnu Youth Leisure Centre, two youth workers in Paikuse Open Youth Centre; seven to ten young people; one youth police officer in the city of Pärnu. Respondents were informed that they would remain anonymous and that their data would not be published anywhere. The answers of the respondents are analysed by giving them codes according to which their answers can be distinguished from each other.

Young people's responses indicated that mobile youth work is expected to build a relationship of trust with mobile youth workers, enabling them to seek help and find motivation to deal with their problems, and to have someone who can answer questions on their various topics.

The responses revealed that youth workers consider mobile youth work to be a very necessary part of youth work. There are a lot of young people on the streets, and to reach everyone, there should be more mobile youth workers. The expectations of youth workers to mobile youth work were creating a budget by the city government, so that mobile youth work could be done in Pärnu even more and with more resources to cover more areas, which in turn would mean more mobile youth workers who had completed the corresponding training; more young people reach youth centres, find activities for young people to prevent illegal activities in the city due to youth inaction; to offer suitable and educational activities for young people not only in youth centres, but also in the city.

According to the surveyed youth workers and young people, youth work works very well in Pärnu. There are youth centres in different urban areas in Pärnu, and bus traffic is also good to get to. Young people are of the opinion that those who are interested in participating in youth work will probably find it. It turned out that the research result of the present work contradicts the research carried out by Aksen *et al* in 2018, that the existing youth centres are distant for young people moving mainly in the city centre in Pärnu and therefore they do not go there much.

The author made five proposals for supplementing the development plan, the goals of all proposals are to improve the efficiency of mobile youth work.

- Develop a budget for mobile youth work, which would include the provision of uniforms (T-shirt, sweatshirt, jacket), more publicity and training and seminars.
- Arrange visits to institutions providing vocational skills for young people.

The results of the study almost completely overlapped with theory, the contradiction with one part of the theory became clear from the answers of both young people and youth workers. All three research questions were answered, and the aim of the work was fulfilled.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Mailis Tiirik,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

„Ootused mobiilsele noorsootööle Pärnu linna näitel,“

mille juhendaja on Valter Parve,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Mailis Tiirik

20.05.2020